

ת"פ 11701/08/19 - מדינת ישראל נגד אלכסנדר בביב

בית משפט השלום בנתניה

ת"פ 11701-08-19 מדינת ישראל נ' בביב ת"פ 31934-10-20, ת"פ 23039-02-21

לפני: כבוד השופט גיא אבנון

המאשימה: מדינת ישראל

באמצעות תביעות מרכז - שלוחת נתניה

נגד

הנאשם: אלכסנדר בביב

בשם המאשימה: עו"ד אלמוג בן חמו ועו"ד חן זערור

בשם הנאשם: עו"ד חיה ציון

גזר דין

הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בכתב אישום מתוקן בריבוי עבירות רכוש ברכב: שימוש ברכב ללא רשות, גניבה מרכב, פריצה לרכב, חבלה במזיד ברכב. כן הורשע בנהיגה ללא רישיון וללא ביטוח, ובהחזקת סם שנתפס בביתו לצריכה עצמית, ועליהם צירף שני כתבי אישום מתוקנים בהם הורשע בעבירות גניבה (ת"פ 31934-10-20, ת"פ 23039-02-21). אומר כבר בפתח גזר הדין, לפנינו מקרה חריג ויוצא דופן בו נאשם שראוי היה לעונש מאסר ממושך בין כותלי בית האסורים, השתתף בהליך שיקומי יסודי, משמעותי, ארוך ומרשים, כזה המצדיק היפוך של שיקולי הענישה והעדפת הפן השיקומי.

בהינתן גדר המחלוקת המצומצמת בין הצדדים, יובאו הדברים ממעוף הציפור. כתב האישום המתוקן מחזיק 9 אישומים. בדיון מיום 6.9.20 הודה הנאשם והורשע בעבירות שיוחסו לו. נציין כי באותה עת שהה הנאשם כ-10 חודשים בחלופת מעצר בקהילה טיפולית "אילנות". בשלושה תסקירים מצאה קצינת המבחן לשבח את אופן התמודדותו של הנאשם עם טיפול ארוך ומורכב. הנאשם בן 36, חבר מגיל צעיר לחברה שולית, התדרדר לשימוש באלכוהול ובסמים,

עמוד 1

ובגיל 17 נעצר לראשונה ונדון לעונש מאסר בכלא "אופק". בהמשך נדון למספר עונשים נוספים, אך במקביל הצליח לצמצם את צריכת הסמים לתקופות לא מבטלות, במהלכן נמנע מביצוע עבירות. ראוי לציין כי דבריה אלו של קצינת המבחן מתיישבים עם גיליון הרישום הפלילי והתעבורתי של הנאשם. הוא נישא לפני כארבע שנים, עבד כשנה ומחצה באופן יציב, ופירנס את רעייתו ובנם המשותף.

קצינת המבחן סקרה בתמצית את מעורבות שירות המבחן בהליכים קודמים בעניינו של הנאשם, אז התקשה לקבל אחריות על מעשיו ולא הכיר בהתמכרותו. זו הפעם דרכו הייתה שונה כבר מתחילת ההליך. עוד בשלב המעצר התקבל דיווח מגורמי הטיפול כי הנאשם השתלב ביוזמתו בפרוייקט "צעד ראשון", השתתף בטיפול פרטני, בקבוצות טיפוליות ובקבוצות N.A, שמר על ניקיון מסמים ועמד בכללי המשמעת הנדרשים. לאחר תקופת הסתגלות שלווה בקשיים, השתלב הנאשם בהצלחה רבה בקהילת "אילנות", שם השתתף בתהליך טיפולי ושיקומי ממושך וחיובי ביותר. גורמי הטיפול ביטאו הערכה רבה לנאשם, לדרך הארוכה שביצע, לכוחות שהפגין, להתמדתו, לשינוי הכן והאמיתי שעבר, ליכולתו להיפתח ולחשוף מעולמו הפנימי ומקשייו בפני הסובבים אותו. הוא לקח חלק במגוון רחב של כלים וטיפולים הניתנים במסגרת הקהילה: טיפול פרטני, טיפולים קבוצתיים מגוונים, סדנאות, מעורבות משפחתית בהשתתפות רעייתו. כן השתלב הנאשם במקום עבודה, ומעסיקו העיד על מוסר עבודה גבוה של הנאשם.

קצינת המבחן הצביעה על נטילת אחריות מלאה של הנאשם על מעשיו, הבעת חרטה כנה ותובנה של הגורמים שהובילו אותו לביצוע העבירות. כבר בתסקיר הראשון מיום 24.3.21, אשר ניתן לאחר שהנאשם נמצא משוחרר בקהילה כ-17 חודשים, מצאה להמליץ בפני בית המשפט להעדיף את התהליך הטיפולי-שיקומי. בדיון מיום 1.6.21 הורשע הנאשם בהתאם להודאתו בכתבי האישום המצורפים בעבירות גניבה (לעיל), ובהמשך לכך ביקשו הצדדים במשותף להפנותו לקבלת תסקיר משלים. בתסקיר שני מיום 7.7.21 תוארה השתלבותו של הנאשם ביחידה לטיפול בהתמכרויות "בית חוסן", אליה הצטרף לאחר שהשלים בהצלחה הליך טיפולי מלא בקהילת "אילנות". קצינת המבחן שבה על התרשמותה החיובית מן הנאשם, וחזרה על המלצתה. בדיון מיום 12.10.21 עתרו הצדדים לדחות את הדיון פעם נוספת לקבלת תסקיר סופי, על מנת לעמוד על המשך השתלבותו של הנאשם ב"בית חוסן" וחיו מחוץ לקהילה הסגורה ב"אילנות". במקביל הופנה הנאשם לקבלת חוות דעתו של הממונה על עבודות שירות, שמצא אותו מתאים.

בתסקיר שלישי ואחרון מיום 18.12.21 תוארה השתלבותו המוצלחת של הנאשם ב"בית חוסן": מעורבותו בקבוצת הבוגרים בצד טיפול פרטני שבועי ומסירת בדיקות שתן. כן עמדה קצינת המבחן על ההערכה הגבוהה לה זוכה הנאשם ממעסיקו, למהלכים בהם החל הנאשם על מנת להסדיר את חובותיו, והטיפול הזוגי בו הוא משתתף עם רעייתו בתחנה לשלום המשפחה בנתניה. גורמי הטיפול הביעו הערכה רבה כלפי דרכו של הנאשם והתהליך הארוך והמשמעותי בו הוא נוטל חלק, בצד אינדיקציות להצלחה ולשינוי פנימי עמוק שעבר. משכך שבה קצינת המבחן על המלצתה, ביקשה להימנע מלגזור על הנאשם מאסר בפועל או בעבודות שירות, כזה שעלול לגדוע את התהליך השיקומי המוצלח (מאוד), להורות על הארכת מאסר על-תנאי, להעמידו בצו מבחן למשך שנה, ולחייבו בביצוע שעות שירות לתועלת הציבור בהיקף 350 שעות (נבנתה תוכנית מתאימה).

ישיבת הטיעונים לעונש התקיימה בשתי פעימות. דיון מיום 1.3.22 הופסק במהלך שמיעת טיעוני ב"כ המאשימה, על מנת לאפשר לה לשקול את ההליך הטיפולי המרשים שביצע הנאשם במהלך תקופה כה ממושכת. בדיון

מיום 15.3.22 ביקשה המאשימה לתת משקל נכבד לדרך הארוכה שביצע הנאשם, לחרוג לקולה מהעונש ההולם את מעשיו, ולהסתפק בהפעלת המאסר על-תנאי בן 3 חודשים (חב הפעלה), כך שירוצה בדרך של עבודות שירות, זאת בצד מאסר על-תנאי, קנס, פיצויים למתלוננים וצו מבחן לתקופה ממושכת. כן הציעה לאפשר לנאשם להתחיל לרצות את המאסר בעוד כשנה, על מנת שלא לגדוע את ההליך הטיפולי כבר עתה.

ב"כ הנאשם מצדה שבה ופירטה את מהלך חייו של הנאשם, ובעיקר את האופן מעורר ההערכה שבו נגמל מסמים ומאלכוהול, כששינה את חייו מקצה לקצה והצליח להתנתק ממעגל שוטה בו היה נתון שנים רבות וקשות. הנאשם ביצע כברת דרך משמעותית בכל מישורי חייו, ולהמחשה הציגה המלצה חמה ממעסיקו, וצו לפתיחת הליכים לחדלות פירעון, המצביע על כך שהנאשם החל לפעול להסדרת חובותיו (ענ/1, ענ/2). היא ביקשה לאמץ את המלצות שירות המבחן, המבוססות על הסמכות שנתן המחוקק בידי בית המשפט, להעניק משקל חריג ויוצא דופן לשיקומו וגמילתו של נאשם מסמים, באופן המאפשר להאריך מאסר על-תנאי, גם כשהוא חב הפעלה. היא ביקשה מבית המשפט ללכת את אותו צעד נוסף לטובתו של הנאשם, ולהימנע מגזירת עונש מאסר - גם לא בדרך של עבודות שירות, וגם לא בעוד כשנה, על מנת לאפשר לנאשם להמשיך בדרך בה הוא פוסע, עקב בצד אגודל.

הנאשם בדברו האחרון סיפר בכנות ובפתיחות אודות מעשיו הרעים, המאסרים שריצה, והדרך שעבר ועדיין עובר. הוא סיפר שלפני כחודש וחצי נולד בנו השני, כי הוא מתמיד בטיפול, עובד, מסייע לרעייתו, וביקש מבית המשפט לתת לו הזדמנות להמשיך בדרך הטיפולית.

דין

אין חולק בדבר חומרת מעשיו של הנאשם: פגיעתו ברכושם של נפגעי העבירה, בשלומם, בביטחונם, הסיכון שהסב למשתמשים בדרך, ופוטנציאל התלקחות לכדי אירועים אלימים ככל שהיה נתקל במי מקורבנותיו. בהינתן עתירת המאשימה לחרוג לקולה ממתחם העונש ולהסתפק בהפעלת המאסר המותנה, ומאחר שההגנה הסכימה כי ברגיל מעשיו של הנאשם והצטברותם מצדיקים עונש מאסר ממושך בפועל, לא ראיתי צורך לקבוע מסמרות באשר למתחם הראוי.

כידוע, מי שנדון למאסר על-תנאי, והורשע בעבירה נוספת, יצווה בית המשפט על הפעלת התנאי (סעיף 55 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: החוק העונשין)). חריג להוראה זו נמצא בהוראת סעיף 56 לחוק העונשין, המאפשר לבית המשפט להורות על הארכת תקופת התנאי או חידושה, אם שוכנע כי לא יהיה זה צודק להפעילה, ובלבד שמדובר בהרשעתו הראשונה של הנאשם בגין עבירה נוספת. חריג לחריג נמצא בהוראות סעיפים 82 ו-85 לחוק העונשין, המתירים לבית המשפט להאריך מאסר על-תנאי חב הפעלה, לנאשם העובר טיפול למשתמשים בסמים, או כזה שסיים טיפול, ובלבד ששוכנע כי "לא יהיה זה צודק להפעיל את המאסר על תנאי משום שיש סיכוי לשיקומו של האדם, כי הפעלת המאסר על תנאי תסב לו נזק חמור, וכי אין סיכון לשלום הציבור בשל הארכת התנאי".

"מלאכת הענישה היא מלאכה מורכבת, בבחינת תמהיל של מטרות הענישה - גמול, הרתעה (אינדיבידואלית וכללית) ושיקום. המחוקק מעודד נאשמים שבחרו לילך עמוד 3

במסלול הקשה והמפרך של הליכי גמילה, על מנת לאפשר להם לפתוח דף חדש ונקי ולצעוד לעבר האופק הנורמטיבי. לשם כך, נכון המחוקק אף לצאת מגדרו וליתן לנאשם "מכור" הזדמנות נוספת, שלא ניתנת לנאשם "רגיל". כך, קובע סעיף 82 לחוק העונשין, שכותרתו "טיפול במשתמשים בסמים", כי בית המשפט רשאי, חלף הפעלה של מאסר על תנאי בר-הפעלה, להטיל צו-מבחן שבמסגרתו יעבור הנאשם טיפול בקהילה. לא רק הנאשם שצלח הליכי גמילה יוצא נשכר אלא גם החברה כולה" (ע"פ 6131/21 דנה אלפה נ' מדינת ישראל (13.1.22), פס' 9).

הנאשם שלפניי השתתף ומשתתף בתהליך שיקומי יסודי, משמעותי וממושך, בו הוא נתון זה למעלה משנתיים. נזכור כי הטיפול החל עוד בבית המעצר, המשיך בשחרורו לגמילה בקהילת אילנות, שם השלים בהצלחה את סדרת הטיפולים וההכשרות, ואף הוכיח עצמו ביציאה לעבודה, וזכה להערכה רבה ממעסיקו. שירות המבחן המשיך ועקב אחר תהליך הקליטה וההשתלבות של הנאשם ב"בית חוסן", מחוץ למסגרת הסגורה והמגוננת של הקהילה. הנאשם התמיד בדרכו החיובית והוכיח לכולם, ובעיקר לעצמו, כי הוא ראוי לאמון שניתן בו. לא בנקל נאותה המאשימה לעתור לעונש החורג במידה ניכרת לקולה ממתחם העונש הראוי, תוך העדפת שיקומו של הנאשם על פני מיצוי הדין. בית המשפט רואה בהערכה את נכונותה לשקול מחדש את עמדתה תוך בחינת התמונה בפריזמה רחבה. בצד זאת, מצאתי כי נתוניו של הנאשם והדרך אותה עשה, מצדיקים מהלך נוסף לקראתו, כזה המעמידו בשורה אחת עם אותם נאשמים חריגים ונדירים להם מתאפשר להמשיך בדרך הטיפולית, תוך העדפת האינטרס השיקומי על פני שיקולי גמול והלימה.

התרשמותה של קצינת המבחן מבוססת על אדנים מוצקים וראויים, לבטח לאחר תהליך כה ממושך בו השתתף הנאשם, ובהמשך לחוות דעת חיוביות רבות שהצטברו אודותיו. לשיטתי, לא יהיה זה נכון לחייב את הנאשם בהפעלת המאסר על-תנאי, לא עתה ולא בעוד שנה, כמובן, בכפוף לכך שהלה ימשיך ויעמוד בתוכנית הטיפולית, יתמיד בשיתוף הפעולה עם שירות המבחן, יבצע את המוטל עליו לרבות תוכנית של"צ, ולא יתדרדר חלילה בחזרה לתהומות הסמים והאלכוהול בהם היה שקוע שנים ארוכות. הצלחתו של הנאשם בתהליך, מעבר לכך שתציל אותו ואת משפחתו, תהווה הצלחה לחברה כולה, שתצא נשכרת מכך. מאותו הטעם, לא ראיתי לחייב את הנאשם בתשלום פיצויים, הואיל ובמצבו הכלכלי הקשה, הדבר עלול להגביר את המצוקה בה נתונים הנאשם ומשפחתו, עד כדי סיכון של תהליך השיקום כולו. מנגד, כדי להגדיל את סיכויי השיקום מצאתי להרחיב את תקופת הפיקוח על הנאשם, כך שצו המבחן יחול למשך שנה ומחצה.

סוף דבר, החלטתי לגזור על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. אני מורה על הארכת 3 חודשי מאסר על-תנאי (ת"פ 12746-01-19, גזר דין מיום 9.7.19), למשך שנתיים נוספות.
- ב. הנאשם יבצע 350 שעות שירות לתועלת הציבור (של"צ) בעמותת "נתינה" בהתאם לאמור בתסקיר המבחן. על הנאשם להשלים את ביצוע השל"צ תוך שנה מהיום. הוסבר לנאשם כי אם לא יעשה כן, עשוי בית המשפט לגזור את דינו מחדש.
- ג. צו מבחן למשך 18 חודשים. הוסברה לנאשם משמעותו של צו המבחן ואפשרות הפקעתו והטלת עונש במקומו.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, ד' ניסן תשפ"ב, 05 אפריל 2022, במעמד הצדדים.

המזכירות תעביר עותק מגזר הדין לשירות המבחן.